

**STEPHANIE
LABROSSE
PEDERSEN**

Hun er 30 år, uddannet lærer og mor til Ella på 2,5 år. Fik konstateret tyktarmskræft stadie 4 i sommer. Hendes kræft er kompliceret, det menes, at den er startet i tyktarmen og vandret op igennem kroppen, hvor den har angrebet forskellige organer samt hjernen. Efter redaktionens slutning er Stephanie blevet indlagt på hospice.

Stephanie er min vidunderlige overbo – klar til livet og dødssyg af kræft

For et halvt år siden fik Stephanie konstateret kræft på stadie 4. Det var sommer, hun var lige blevet single og skulle til at tage hul på et nyt kapitel i livet. Hun er min overbo, og jeg har fulgt hende tæt de sidste måneder. Her er hendes historie.

Af NILLOU ZOEY JOHANNSEN *Foto* PETER NORBY

”Jeg var nødt til at blive hjemme og gå til en masse undersøgelser. De tror, jeg er syg.”

”Hvad fejler du?”. Jeg får en ubehagelig fornemmelse i kroppen. Hun slår mig ikke som en kvinde, der er syg, som hun står i sit sommertøj, løse hår og store smil.

”Ja, altså. De tror, det er kræft”.

Vi bliver enige om, at det må være en slem lungebetændelse, der har besværliggjort hendes vejrtrækning, og som har sat lavinen af undersøgelser i gang. Man kan da ikke få kræft, når man har verdens bedste immunforsvar, lige er blevet skilt, åbnet en Tinder-profil, nyder friheden og sommeren i København. Vel? Livet er da ikke så nådesløst.

Den 11. juli, aftenen før min fødselsdag, tikker følgende besked ind:

”Advarsel – en ubehagelig besked! Fik at vide på hospitalet i lungeafdelingen i dag, at jeg har kræft. Det har spredt sig i lungerne og er meget atypisk – så det bliver en længere proces at helbrede ... Min krop er i choktilstand, og det er langt udover min fatteevne”.

Vi begynder at ses hver dag. Hun bliver tjekket for tarmkræft, får taget masser af blodprøver og scannet sin hjerne. Jeg kører hende på hospitalet, og hun får en bøde for, at vi ikke sætter P-skiven. Bagefter tager vi ind til Bog & Mystik og køber krystaller. Måske kan de hjælpe hende.

TINDERDATES OG SOMMERMARMEN

Sommeren er varm. Hun kører mig på sin ladcykel til stranden, og vi sætter os ved strandvolleybanerne. Det elsker hun, og hun hujer og hepper på de gode og griner af de dårlige spillere. Hun ved, at hun har kræft i lungerne, men kender endnu ikke til omfanget.

Jeg fatter ikke, hun er så livsglad. Hun viser billeder af sine Tinder-dates, og vi bestiller billetter til spa-ophold. Hun vil ud at spise, og vi skal drikke os fulde, før hun skal starte kemobehandlingen. En dag får vi grint så meget af en gruppe svenskere, at de forlader volleybanen. De er så alvorlige. Man skulle tro, de havde en dødsdom hængende.

Jeg spørger hende, hvad det værste ved det hele er? Hun tænker sig om.

– Min datter. Og tanken om at miste mit hår.

Her i sommervarmen er det ganske enkelt umuligt at forestille sig, at hun nogensinde mister det lange, lysebrune hår, der falder og hopper let, som hende selv. Umuligt at hun kan miste sin glæde eller styrken i sin krop. Umuligt at hun ikke griner med Ella på altanen.

DEN NYE PARYK

Vi spoler lige tiden frem til start oktober. Stephanie sidder over for mig og drikker te. Hun har fået sin tredje kemobehandling og kan knap nok holde om koppen, fordi den er så varm, og huden på hendes fingre er tyndslidt. Hendes læber bløder, der er sår omkring øjnene og udslet overalt på huden. Men hun har sin nye paryk på, så håret sidder, som det skal. Jeg var med, da hun købte den for en måned siden. Den ligner hendes eget hår, der de seneste uger er faldet af i

store totter. Hun fortalte mig det hulkende i sin plyssede morgenkåbe. Bagefter bestilte hun en tid hos frisøren, der har klippet håret helt ned. Det er gået så stærkt det hele, og hun mindes, at hun i lang tid ikke kunne begribe, at hun var syg.

– Det er først i slutningen af juli, at det virkelig går op for mig, at det her er kræft. Jeg kommer ind til et hospitalsmøde, og de forklarer, at jeg ikke kun har kræft i lungerne. Jeg har det også i min lever, i noget knogle i brystet og hele vejen op i halsen. Jeg har også kræft fem steder i min hjerne.

Hun holder en pause og forsøger at tage en tår af teen, men den er stadig for varm. Hun husker tilbage på den dag, hun fik at vide, at hun rent faktisk har terminalkræft, stadie fire. Altså at hun er uhelbredeligt kræftsyg.

– Da lægen når til kemoen, falder min verden sammen. Så bliver det pludselig meget alvorligt og meget konkret. Lægen må hele tiden holde pauser, fordi jeg græder og ryster så meget. Hun har en masse, hun skal igennem, og siger: ”Jeg er nødt til at sige, hvad risikoen er”. Jeg hører ikke, hvad risikoen er, det har jeg slet ikke brug for at vide. Jeg har altid levet og spist sundt, dyrket masser af motion og troet på, at kroppen regulerer og healer sig selv. Jeg har også altid haft et meget stærkt immunforsvar. Jeg kommer til at tabe håret, få akne, flossede negle og tørrede slimhinder. Det er overvældende, og jeg kan kun tænke på konkrete ting. Hvad med mit sexliv? Det betyder så meget for mig. Jeg er lige blevet skilt og savner virkelig omheden og berøringen, og det er så dejligt at få det tilbage. Hvad med min datter, hvordan vil hun reagere? Der er så mange ting, der kører rundt i hovedet, og jeg forsvinder i skrækscenarierne.

”Min krop tillader ikke tempo, fordi den er så svækket. Det gør mig opmærksom på, hvor travlt vi altid har, og hvordan jeg har glemt at påskønne og beundre de små ting i hverdagen”

FØRSTE KEMO

Lad os komme tilbage til slutningen af sommerferien, hvor det er gået op for Stephanie, at hun er rigtigt syg. Hver aften og nat hoster hun så voldsomt, at det nærmest runger igennem gulv og loft. Hun får morfin for, at hendes krop kan falde til ro. Hendes mor kommer fra Esbjerg, jeg kører dem ind til Rigshospitalet, Ella er mest hos sin far.

Der sidder en ældre herre, der har været turen igennem før. Han er slank, har mistet sit hår og er stille. Stephanie sidder i sin sommerkjole med store, røde blomster på.

Vi bliver vist ind i kemorummet. Hun sætter sig ved vinduet, og sygeplejersken får sat kemoslangerne i gang, mens hun sludrer med os. Jeg viser Stephanie en chat imens, og hun griner så meget, at hun får tårer i øjnene. En anden sygeplejerske stikker hovedet ind.

”Det er altså ikke sket før, at en kemopatient griner så højt. Sikke en herlig, sjælden lyd herinde”, siger hun smilende. Stephanies grin fortsætter. En anden patient kommer ind i stuen og fortæller, at hun ikke kan tale med nogen om kræften. Hun skammer sig over, at hun er syg.

”Det er ikke din skyld, du kan ikke gøre for, at du er blevet syg”. Stephanie taler længe med hende. Den anden kvinde er måske tyve år ældre. Stephanies mor sidder og lytter med. Jeg har selv en datter. Det er ikke til at begribe, hvad hendes mor går igennem lige nu. Stephanie fortæller den anden kvinde, at hun skal turde at sige det til nogen. Hun siger, at kræft ikke er en skamfuld dom at få. At hun netop har oplevet, at hun ikke længere er ensom, fordi alle vil hjælpe hende. Alle åbner deres hjem og hjerter.

”Jeg får beskeder, blomster, folk ringer, kommer på besøg, de hjælper mig og åbner deres hjem. Jeg har faktisk aldrig før følt mig så elsket”, siger hun.

Selvom kræften er skræmmende, føler hun også, at den vil hende noget godt. Den hjælper hende på en mærkelig måde, forklarer hun den anden kvinde.

EFTERÅRET SÆTTER IND

Stephanie tager endelig en tår af teen og ømmer sig. Hendes mund er fyldt med blister. Kræften har på kort tid tvunget hende til at lytte til kroppens signaler. Hun er startet til Body SDS og flere andre behandlingsformer for at blive klogere på sig selv i processen. Det har overrasket hende, hvor hurtigt sygdommen har fået vendt op og ned på hendes livssyn.

– Jeg har lært, at min krop har en overlevelsessevne. Den gemmer alle mulige voldsomme traumer og situationer i underbevidstheden. Jeg har før i tiden overlevet ved ikke at mærke smerten og altid have travlt. Jeg har arbejdet meget, spillet fodbold, danset, gået til fitness og derudover haft aftaler med venner. Jeg har været bange for at være alene med mig selv, fordi tankerne kørte på højtryk og var meget nedbrydende. Så jeg var overaktiv i stedet, siger hun.

– Kræften har tvunget mig til at være passiv. Det med at forsimpler sit liv giver mig plads til at tænke, mærke og føle. Og

*”Jeg kan selv mærke,
det spidser til. Jeg
får det dårligere og
dårligere, og den
frygt for at miste
livsgnisten, det der
drive, der hele
tiden får mig op på
benene igen
– det gyser ned ad
ryggen på mig”*

så kan det godt være, at jeg ikke ved, hvad jeg skal gøre med alt det, jeg mærker og føler – men bare det, at jeg har givet mig selv plads til at indse, at der er mange ting, jeg ikke har fået bearbejdet, er en vej i sig selv. Jeg prøver at skrive ting ned. Jeg ringer og taler med folk om oplevelser og situationer, jeg har gået med, som vi ikke har fået vendt, og på den måde rydder jeg op i noget af alt det, jeg mærker. Jeg er nødt til at være langsom. Min krop tillader ikke tempo, fordi den er så svækket. Det gør mig opmærksom på, hvor travlt vi altid har, og hvordan jeg har glemt at påskønne og beundre de små ting i hverdagen. Ligesom min datter, der blæser bagover af forundring over en vandpyt eller en flot sten”.

DE MANGE DRØMME

Hver gang hun får kemo, sætter en dybere proces i gang i hende, har hun opdaget. Hun oplever, at hendes drømme er heftige i perioderne op til og efter. Sidste gang drømte hun, at der var krig. Bomberne faldt om ørerne på hende, og hun skulle redde sig selv og sin datter. Det var gyseligt, fortæller hun, og bagefter tænker hun en del over, hvad det er, drømmene og tankerne forsøger at fortælle hende. Hun oplever det som om, at kræften har åbnet en direkte port ind til et gemt rum af hændelser, hun har skubbet væk og lagt i en usynlig rygsæk i håbet om, at det hele ville forsvinde af sig selv. I bund og grund reagerer folk forskelligt på kriser og dermed også på at få en alvorlig sygdom som kræft, siger hun. Hun er selv overrasket over sin egen positive tilgang midt i krisen.

– Jeg ville have tænkt, at jeg var en af dem, der ville gå ned med en depression. Men jeg er så optimistisk, og folk er også overraskede over, at jeg er den, der siger: ”Rolig nu, det skal nok gå”. Jeg har altid været mere destruktiv, og helt ærligt, så var der også noget ubevidst i mig, der bare var lettet, da jeg først fik kræften. Hvor jeg tænkte, at så behøver jeg ikke at kæmpe for at være her mere. Jeg behøver ikke at føle mig som en båd på havet, der ser andre færges sejle forbi, men hvor jeg altid bliver efterladt. Sygdommen har gjort mig opmærksom på de her negative mønstre, og jeg har aktivt valgt at lave om på dem. Jeg har en datter, jeg skal leve for. Jeg er heldig på den måde. Jeg kan sove længe og lære at tage mig af mig selv. Jeg har aldrig nogensinde givet mig selv lov til at få den tid. Min grundtanke er blevet, at jeg skal gøre det bedste, mentalt og fysisk, for at få det godt. Jeg skal ikke bare tænke, at det ville da være rart at gøre, men jeg skal gøre det, for det er en del af min overlevelse.

Hendes Body SDS-behandler spurgte hende, hvordan hun havde det med at modtage kemo. Hun svarede, at hun var ligeglad. Så blev hun gjort opmærksom på, at ligegyldighed ikke hjælper hende. At hun skal forsøge at komme ned i en mere positiv stemning, hvor hun aktivt hjælper sin krop med

at tage imod hjælpen. At hun skal arbejde med kemoen, ikke imod den, selvom hun i bund og grund er utryk ved den.

– Jeg tror ikke, alle bliver modige, når de møder en krise. Nogen synker ned i sorgen og opgiver livet. Dem har jeg mødt på min rejse, men jeg ved jo ikke, hvor lang tid jeg har tilbage. Jeg ved heller ikke, om jeg bliver rask. Det eneste, jeg ved, er, at jeg har i dag, og den gider jeg ikke spilde. Jeg er blevet helt vildt fokuseret. Det er ikke fordi, jeg ikke vil anerkende kræften, men jeg tænker, at jeg endnu har tid til at give mig selv nogle gode oplevelser. Jeg har stadig i dag.

Det har været vigtigere end nogensinde at bevare en positiv grundindstilling omkring sin situation, når kroppen smerter, og huden revner. Hun er nået frem til, at hun kan se på sygdommen som en nedrivning. En destruktion og tilintetgørelse af det gamle, der ikke længere fungerer, for at noget nyt og bedre kan opstå.

– Måske bliver jeg stærkere bagefter, ligesom når man træner og nedbryder hele sin krop for at bygge den stærkere op. Man siger også, at traumer sidder i cellerne, og de på den måde lever videre i vores børn fra generation til generation. Måske får jeg lov til at genskabe mig selv indefra og ud, hvilket også vil gavne min datter. Det er for mig en dejlig tanke, der giver mig lidt ro og mening.

HVAD SIGER KRÆFTEN?

– Jeg har lært at spørge mig selv, hvad siger kræftsygdommen til mig? Det virker så sørgeligt, men hvad kan jeg lære af det her? Er jeg nået til det her punkt, fordi jeg ikke har passet nok på mig selv eller elsket mig selv nok? Har jeg tilladt mig selv at være for ensom, spørger hun retorisk.

Det fører hende på sporet af den hårde indre dialog, hun fører med sig selv.

– Jeg forsøger at minde mig selv om den lille pige i mig, der skal krammes og nusses. Hvis jeg så hende i øjnene, ville jeg jo græde over, hvordan jeg har behandlet mig selv. Selvom jeg er positiv udadtil, så kan jeg tænke ”føj”, når jeg ser mig selv i spejlet, fordi jeg har fået alle de her urenheder i ansigtet, og jeg har ikke noget hår osv. Sådant ville jeg jo aldrig tale til et andet menneske. Så hvorfor er det, at jeg tillader mig at tale sådan til mig selv? Jeg kan huske, jeg på et tidspunkt fik en konklusion, der hedder: Jeg er jo sådan en, man ikke kan elske. Det gjorde, at jeg faktisk havde det lidt lettere i livet. Der var en situation i de mindre klasser, hvor en klassekammerat spurgte: ”Hvem hader Stephanie?”. Alle rakte hånden op. Og jeg kan huske min reaktion, for jeg rakte selv hånden op. Det er de hændelser, der kommer op til overfladen. Som hun ellers aldrig ville have set og anderkendt, hvis ikke hun var tvunget til det, uddyber hun.

DATTEREN OG HÅRTABET

Vi vender tilbage til, at hun i starten af forløbet sagde, at det mest skræmmende ved kræften var tanken om, hvad sygdommen gør ved hendes datter, og så hårtabet. Jeg spørger hende, om det stadig holder stik, og hun siger ja.

”Selvom jeg er positiv udadtil, så kan jeg tænke ”føj”, når jeg ser mig selv i spejlet, fordi jeg har fået alle de her urenheder i ansigtet, og jeg har ikke noget hår”

Hvorfor betyder dit hår så meget, tror du?

– Jeg ser min farmor, da hun fik kræft. Hun fik det her helt forfærdelige tynde hår, og hendes lys slukkede bare. Hun blev en zombie.

Stephanie fortæller, hvordan hun sammen med sine brødre kom hjem til sin farmor og lærte at spille klaver som barn. Pludselig blev farmoren kræftsyg. For Stephanie var det, som om hendes farmor mistede sit håb, da hun mistede sit hår.

– Jeg kan selv mærke, det spidser til. Jeg får det dårligere og dårligere, og den frygt for at miste livsgnist, det der *drive*, der hele tiden får mig op på benene igen – det gyser ned ad ryggen på mig. Så mit hår symboliserer min farmor, og hvordan hun mistede sig selv. Sin styrke, sin skønhed og ynde. Det er en stor ting. Jeg bliver nærmest sur, fordi parykken glider rundt og ikke sidder ordentligt fast, siger hun og uddyber, at det ikke engang kun handler om hår. Det handler om at forstå sig selv, forstå sin frygt, sin historie og på den måde også sygdommen. At sygdommen på den måde bærer på en historie, hun vil forstå.

– Jeg har levet i en meget mandschauvinistisk familie. Kvinder er blevet nedgjort og gjort svage. Mit hår er symbolet på min kvindelighed, så det, at jeg har klippet det, får mig til at føle mig som en dreng. Jeg har brugt mange år på at lære at elske at være kvinde, fordi det ikke var ok i min familie. På et tidspunkt tænkte jeg, at jeg gerne ville lære at være kvinde på min egen måde. Det har taget mig mange år at lære at pleje mig selv, gå i lækkert tøj og gøre noget ud af mit ydre, men det føles rart nu. Jeg kan godt være lidt bondegrov og ligefrem, men så kan jeg stadig føle mig feminin. Lige nu mister jeg min ynde, og alle de ydre lag bliver pillet af. Jeg udfordres dybt i at elske mig selv grundlæggende. Det er måske en nulstilling af min families arv, jeg bryder med igennem kræften. Det traditionelle syn på kvinden, hvor hun ikke har haft det store at skulle have sagt. Sådant var det bare i min familie, men nu lever vi i en anden tid, og det går ikke, at vi lever så undertrykt mere. Jeg forsøger at huske mig selv på, at vi ikke altid selv er herre over de situationer, vi står over for i livet. Men at vi selv er herre over, hvordan vi reagerer på dem. ■